

รูปแบบคุณภาพชีวิตของคนพิการ กรณีศึกษา อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวก ในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Quality of life pattern of disabled people: a case study of assistive devices and facilities for agricultural occupations of physically disabled people and specific mobility in the Northeast

เทอดเกียรติ ฉายจรุง¹ วชรินทร์ สุทธิชัย² และสิทธิพร สุนทร³

Terdkiat Chayjarung¹, Watcharin Sutthisai² and Sitthiporn Soonthorn³

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม^{1,2,3}

Public and Private Management, Faculty of Political Science and Public Administration, Rajabhat Maha Sarakham University^{1,2,3}

Corresponding author, E-mail: terdkiat2215@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพปัจจัยการใช้งานอุปกรณ์ 2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพรูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวก 3) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตในการใช้อุปกรณ์ 4) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพปัจจัยและรูปแบบการใช้งานอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตคนพิการ 5) ข้อเสนอแนะสิ่งส่งเสริมสนับสนุนและการพัฒนาคุณภาพชีวิตในใช้งานอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวก 6) รูปแบบคุณภาพชีวิตของคนพิการในการใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้การวิจัยแบบผสม โดยการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรในการวิจัย ได้แก่ คนพิการและผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 7,826 คน ผู้วิจัยใช้วิธีคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาร์โย มาแนะนำได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 381 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 20 คน ใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้วิธีการจัดกลุ่มเนื้อหาที่มีลักษณะเดียวกันและการพรรณนาความ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ ค่าแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ การวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01)

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับปัจจัยบุคคลที่ใช้งานอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพ ทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) 2) ระดับรูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลที่ส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี พบว่า โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) 3) อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลทำให้มีคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) 4) ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis, MRA) ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินและแนวนโยบายคุณภาพชีวิตของคนพิการกรณีศึกษา อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของ คนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าทุกเป็นตัวแปรมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสามารถอธิบายตัวแปรตามในภาพรวม มีค่า $R^2 = .837$ และมีค่า $F = 462.231$ โดยสามารถเขียนสมการทำนายจากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเกี่ยวกับรูปแบบคุณภาพชีวิตของคนพิการ กรณีศึกษา อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพ ทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีตัวแปรที่สำคัญที่เข้าสู่สมการ 3 ตัวแปร โดยสามารถเขียนสมการได้ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังต่อไปนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ } Y = 1.081 + .490X_5 + .256X_3 + .093X_2 + .087X_4 + -.171X_1$$

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน } Zr = .612X_5 + .332X_3 + .088X_2 + .134X_4 + -.239X_1$$

5) ข้อเสนอแนะส่งเสริมสนับสนุนและการพัฒนาคุณภาพชีวิตในใช้งานอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีข้อเสนอแนะให้มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ความรู้การใช้ชีวิต ความรู้ทางการเกษตร รวมไปถึงวัสดุอุปกรณ์ในการใช้ชีวิตประจำวัน และการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการดำรงชีวิตและอาชีพการเกษตร 6) รูปแบบคุณภาพชีวิตของคนพิการในการใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ต้องมีการให้บริการอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการให้สอดคล้องกับ ลักษณะความพิการ การใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนลักษณะอาชีพของคนพิการ

คำสำคัญ : คนพิการ, อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการ, คุณภาพชีวิต

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the efficiency level of factors in using the devices for disabled people. 2) study the efficiency level of the pattern assistive devices and facilities for disabled people. 3) study the quality of life in using the devices 4) study the efficiency of factors and form of use of assistive devices and facilities for agricultural occupations of the physically disabled and mobility disabled in the Northeast that affect the quality of life of the disabled 5) recommendations for promotion, support and development of quality of life in using assistive devices and facilities 6) the form of quality of life of the disabled people in using assistive devices and facilities for agricultural occupations of the physically disabled and mobility disabled to have a good quality of life in the Northeast.

The research used a mixed methodology, incorporating both quantitative and qualitative approaches. The study focused on the population of 7,826 individuals in the Northeast who are either physically disabled or have mobility impairments and are involved in agricultural occupations or use assistive devices and facilities. The sample size was determined using the Taro Yamane formula, resulting in a sample of 381 people for quantitative data collection. In addition, the qualitative data is collected from a target group of 20 individuals through interviews. The data collection is categorized based on shared characteristics.

The research results found that 1) The efficiency level of the factors of using the equipment to assist the disabled people and the facilities for agricultural occupations of the physically disabled people, the specific mobility to have a good quality of life in the Northeast was at a high level overall ($\bar{X} = 3.80$). 2) The efficiency level pattern of the equipment to assist the disabled people and the facilities for agricultural occupations of the physically disabled people and the specific mobility in the Northeast was at a high level overall. The research results found that the efficiency level pattern of the equipment to assist disabled people and the facilities for agricultural occupations of the physically disabled and the specific mobility people in the Northeast was high level overall ($\bar{X} = 3.86$). 3) The quality of life in using the equipment to assist the disabled people and the specific mobility in the Northeast result was a high overall level. The research results for the quality of life in using the equipment to assist disabled people and the specific mobility in the Northeast was at a high level overall ($\bar{X} = 3.91$). 4) Factors consisting of personal, activity, technology, facilities, and environment and the usage pattern of assistive devices and agricultural facilities of the physically disabled and individual mobility disabled in the Northeast that affect the efficiency of the quality of life of the disabled people, consisting of freedom of life, occupation, and happiness, with statistical significance of .01, which can explain the dependent variable in general, with $R^2 = .837$ and $F = 462.231$. There are three significant variables entered the equation, which can be written in the form of raw scores and standard scores as follows: Prediction equation in the form of raw scores

$$Y = 1.081 + .490 X_5 + .256 X_3 + .093 X_2 + .087 X_4 + -.171 X_1$$

Prediction equation in the form of standard scores

$$Zr = .612 X_5 + .332 X_3 + .088 X_2 + .134 X_4 + -.239 X_1$$

5) Recommendations The provision of assistance devices for disabled people should use the same standards in considering the assessment of providing or receiving assistance devices for disabled people, which are appropriate for each disabled

person, both appropriate devices for the type of disability and the pattern appropriate device assistance devices for the disabled people with daily routines and occupations of the disabled people, areas of use and environments where the disabled people live their daily lives, and 6) the quality-of-life patterns of the disabled people in using assistive devices and facilities for agricultural occupations of the physically disabled and individual mobility disabilities to have a good quality of life in the Northeast.

Keywords: Disabled people, Assistive devices for disabled people, Quality of life

บทนำ

คนพิการ คือ บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องหรือข้อจำกัดที่เกิดขึ้น ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใดในส่วนของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือร่างกาย ก็จะมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องหรือการสูญเสียความสามารถของอวัยวะในการเคลื่อนไหว ได้แก่ มือ เท้า แขน ขา อาจมาจากสาเหตุอัมพาต แขน ขา อ่อนแรง แขน ขาขาด หรือภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังจนมีผลกระทบต่อการทำงานมือ เท้า แขน ขาหรือความผิดปกติของศีรษะใบหน้า ลำตัว และภาพลักษณ์ภายนอกของร่างกายที่เห็นได้อย่างชัดเจน World Health Organization. World report on disability (2011)

การเจ็บป่วยที่ส่งผลให้เกิดความพิการทางด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวเกิดจากหลายสาเหตุเช่นโรคที่มีพยาธิสภาพเกิดที่ระบบสมองและประสาท ระบบกระดูกและกล้ามเนื้อ และอื่น ๆ เช่นผู้ป่วยอัมพาต โรคขาดเจ็บไขสันหลัง ภาวะสมองพิการ กระดูกหัก ปวดข้อ/ข้ออักเสบ ถูกตัดแขนและขา ถูกไฟไหม้ และผู้สูงอายุ เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันผู้ป่วยกลุ่มดังกล่าวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากการมีชีวิตที่ยืนยาวกว่าเดิม วิวัฒนาการทางการแพทย์ที่ก้าวหน้าและทันสมัยขึ้น การสูญเสียขอบเขต ของร่างกาย (Body Bound Vies) ย่อมมีผลกระทบต่อบุคคลทั้ง ทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ เศรษฐกิจ และสังคม ทำให้ขาดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้เพื่อการดำรงชีวิต และความก้าวหน้าของตนเอง เกิดความรู้สึกไม่มั่นใจในตนเอง รู้สึกด้อยคุณค่า ลดการยอมรับนับถือ และความพึงพอใจในตนเอง ซึ่งการเคลื่อนไหวเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวัน เมื่อมีบุคคลที่มีการสูญเสียการควบคุมการเคลื่อนไหวนั้น จึงมีข้อจำกัด ทางร่างกายเป็นอุปสรรคในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การทำงาน การทำกิจกรรมประจำวัน เกิดความไม่คล่องตัวไม่สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้เป็นปกติ (Murray & Zenthen, 1975)

การประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตประจำวันนั้น จำเป็นต้องมีการใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการ และสิ่งอำนวยความสะดวก

ตลอดจนเครื่องมือบางอย่าง ที่เหมาะสมกับข้อจำกัดของผู้ใช้งาน ซึ่งนวัตกรรม คือ การประดิษฐ์คิดค้น ทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยกระบวนการ หรือวิธีการใหม่ ๆ เพื่อช่วยให้คนพิการลดอุปสรรคสามารถประกอบกิจวัตรประจำวันหรือประกอบอาชีพได้

ปัจจุบันพบว่าคนพิการจำนวนมากในประเทศไทยยังเข้าถึงบริการหรือสวัสดิการประเภทต่าง ๆ ของรัฐ โดยเฉพาะการไม่ได้รับอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการทั้ง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ ถึงแม้ระบบประกันสุขภาพของไทยจะระบุหลักการการบริหารจัดการและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่ครอบคลุมประเด็นความพิการและการฟื้นฟูสมรรถภาพ รวมถึงการสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการแล้วก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติแล้ว การให้สิทธิประโยชน์ การบริหารจัดการ และกลไกการจ่ายค่าบริการตามสิทธิยังมีความแตกต่างกัน ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำหรือความไม่เท่าเทียมกัน ผลเสียจากการบริหารจัดการอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการที่ขาดประสิทธิภาพ คนพิการจำนวนมากมีความจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์เสริมเพื่อช่วยให้สามารถทำ กิจกรรม ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างเป็นปกติและมีคุณภาพชีวิตที่ดี อุปกรณ์เสริมนี้มีความ หลากหลายในด้านประสิทธิภาพ คุณภาพ และราคา นอกจากจะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสม กับประเภทและลักษณะของความพิการแล้ว ยังควรพิจารณาความแตกต่างทางกายภาพ ของผู้ใช้เฉพาะราย ในประเทศไทยมีหลายหน่วยงานในภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กร ประชาสังคม ที่มีการเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการ อย่างไรก็ตาม การสนับสนุนอุปกรณ์เหล่านี้ขาดการบริหารจัดการที่ดี ส่งผลให้เกิดความสูญเสียทาง เศรษฐกิจคิดเป็นมูลค่ามหาศาลกว่า 4 พันล้านบาทต่อปี (การทบทวนชุดสิทธิประโยชน์และการเข้าถึงบริการอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการ, 2558)

ดังนั้นผู้วิจัยจึง ได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาชุมชนและประชากรในท้องถิ่นที่ดำเนินชีวิตร่วมกันในชุมชน ที่มีข้อจำกัดในกลุ่มของคนพิการ ซึ่งกำลังกลายเป็นประชากรกลุ่มใหญ่ของประเทศตลอดจนผลกระทบต่อการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรดังกล่าว โดยเห็นว่าการเข้าถึงบริการและการมีส่วนร่วมของคนพิการในชุมชน เพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เนื่องจากกลุ่มคนพิการมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากประชากรกลุ่มอื่น ในการรับอุปกรณ์เครื่อง

ช่วยคนพิการนั้นจะต้องได้รับอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวก ที่ตรงกับความต้องการของคนพิการที่สอดคล้องกับความสามารถและงานที่คนพิการทำ สามารถทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน มีอาชีพ และมีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ให้พวกเขาสามารถช่วยเหลือตนเองได้มากที่สุด ในขณะเดียวกันก็เป็นภาระแก่ครอบครัวและสังคมให้น้อยที่สุด สามารถอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีเกียรติและมีศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกในชุมชน เพื่อให้คนพิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ลดภาระการพึ่งพิงครอบครัว สามารถทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน มีสัมมาอาชีพ และมีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพปัจจัยการใช้งานอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพรูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตในการใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลทำให้คนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
4. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพปัจจัยและรูปแบบการใช้งานอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตคนพิการ
5. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะส่งเสริมสนับสนุนและการพัฒนาคุณภาพชีวิตในใช้งานอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
6. เพื่อศึกษารูปแบบคุณภาพชีวิตของคนพิการในการใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการ

ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สมมติฐานการวิจัย

1. ระดับประสิทธิภาพปัจจัยการใช้งานอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. ระดับประสิทธิภาพรูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก
3. ระดับคุณภาพชีวิตในการใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลทำให้คนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก
4. ปัจจัย ประกอบด้วย ด้านบุคคล ด้านกิจกรรม ด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านสภาพแวดล้อม และรูปแบบการใช้งานอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีผลต่อประสิทธิภาพในคุณภาพชีวิตคนพิการ ประกอบด้วย อิสระในการใช้ชีวิต ด้านการมีอาชีพ ด้านความสุข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

ขอบเขตงานวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา โดยการรวบรวมศึกษาแนวคิดทฤษฎีวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยขอเสนอเป็นภาพรวมในหัวข้อดังต่อไปนี้ แนวคิดเกี่ยวกับผู้ป่วยที่มีภาวะทุพพลภาพหรือคนพิการ อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและกายอุปกรณ์(อวัยวะเทียม) อนุสัญญาและกฎหมายเกี่ยวกับการมีงานทำของคนพิการการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการ และกายอุปกรณ์ สำหรับคนพิการที่มีความบกพร่องทางร่างกายและการ

เคลื่อนไหว ในประเทศไทย และประเทศอื่น ๆ แนวคิดด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการ และกายอุปกรณ์สำหรับคนพิการที่มีความบกพร่องทางร่างกายและการเคลื่อนไหว และแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต (Quality of Life)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ คนพิการและผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน ได้แก่ คนพิการและผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 7,826 คน ผู้วิจัยใช้วิธีคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร ยามาเน่ (Yamane, T., 1973, p. 727) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 381 คน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากรในการวิจัย ได้แก่ คนพิการและผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 7,826 คน (สถิติข้อมูลคนพิการ จำแนกตามจังหวัด กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ 2562)

1.2 ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คนพิการและผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 7,826 คน ผู้วิจัยใช้วิธีคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร ยามาเน่ (Yamane, T., 1973, p. 727) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 381 คน

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมาย เป็นคนพิการที่มีความบกพร่องทางร่างกายและการเคลื่อนไหว ที่มีอาชีพเกษตรกรรมโดยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขต 20 จังหวัดภาคอีสาน จำนวน 20 คน

3. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการวิจัย ผู้วิจัยจะดำเนินการวิจัยตั้งแต่ 1 มกราคม พ.ศ.2567- 30 มิถุนายน พ.ศ. 2567

4. ขอบเขตด้านพื้นที่ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้พื้นที่ 20 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเทศไทย

เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย มีลักษณะปลายปิด โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ใช้วัดปัจจัยบุคคลที่ใช้งานอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 3 ปัจจัย เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนแบบประมาณค่าตามวิธีการของ Likerts มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับที่ใช้วัดรูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี จำนวน 18 ข้อ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนแบบประมาณค่าตามวิธีการของ Likerts มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด และตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับที่ใช้วัดอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลทำให้มีคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนแบบประมาณค่าตามวิธีการของ Likerts มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด และตอนที่ 5 เป็นข้อเสนอแนะการสร้างความสำเร็จของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด โดยผู้วิจัยได้ทำการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดขอบเขตของคำถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์และเนื้อหา

ของวิจัย สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง พบที่ปรึกษาและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หาความเที่ยงตรงของเครื่องมือโดยวิธีพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence หรือ IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ค่าที่ได้อยู่ระหว่าง 0.66-1.00 และดำเนินการหาคุณภาพเครื่องมือ ด้วยการทดลองใช้ (Try Out) จำนวน 40 คน หาค่าอำนาจจำแนก ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายรายข้อ และโดยรวมทุกข้อ (Item-Total Correlation) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Reliability) โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการ Cronbach ได้ค่าเชื่อมั่น .96

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยคัดเลือกคนพิการโดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจำแนกคนพิการทางการเคลื่อนไหวและงานที่ทำ และให้เคสถ่ายรูปที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยมาให้ โดยการแบ่งเป็น 5 กลุ่ม จำแนกอาชีพทางการเกษตร อาทิ ทำนา ทำสวนทำไร่ และปศุสัตว์ โดยจะนำไปสู่กลุ่มตัวอย่างที่จะ In-depth Interview ซึ่งคำนวณโดยใช้ จำนวนคนพิการ X อาชีพทางการเกษตร เท่ากับ 20 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยการใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง 381 คน

การวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมาย เป็นคนพิการที่มีความบกพร่องทางร่างกายและการเคลื่อนไหว ที่มีอาชีพทางการเกษตรที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขต 20 จังหวัดภาคอีสาน จำนวน 20 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง (Structure Indept Interview)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ ค่าแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ การวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการจัดบันทึกการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายมาตรวจสอบความสมบูรณ์

ของข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Inductive Analysis) โดยกำหนดขั้นตอนการวิเคราะห์ นำข้อมูลที่ได้นำมาเรียบเรียงในรูปแบบของข้อความโดยการจัดกลุ่มประเด็น (Grouping) ทำการวิเคราะห์ตามประเด็นของข้อมูล โดยการอธิบายความและการตีความข้อมูลที่ได้ โดยเชื่อมโยงกับทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ อภิปรายผลพร้อมพรรณนาความ ข้อมูลตามทฤษฎีและปรากฏการณ์เพื่อสร้างข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ระดับปัจจัยบุคคลที่ใช้งานอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหว เฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมและรายด้าน

ประสิทธิภาพปัจจัยการใช้งานอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ปัจจัยบุคคล	3.95	1.00	มาก
2. ปัจจัยกิจกรรม	3.47	1.14	มาก
3. ปัจจัยเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก	3.60	1.05	มาก
4. ปัจจัยบริบทสภาพแวดล้อม	4.15	0.96	มาก
ค่าเฉลี่ย	3.79	0.57	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าระดับประสิทธิภาพปัจจัยการใช้งานอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกปัจจัยอยู่ในระดับมากทุกปัจจัย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้ดังนี้ ปัจจัยบริบทสภาพแวดล้อม

($\bar{X} = 4.15$) ปัจจัยด้านบุคคล ($\bar{X} = 3.95$) และปัจจัยเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 3.60$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ระดับรูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลที่ส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี และรายชื่อ

ประสิทธิภาพรูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. รูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการมีผลต่อการใช้งานของคนพิการที่มีลักษณะความพิการที่แตกต่างกัน	3.98	1.15	มาก
2. รูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการมีผลต่อการใช้งานในระดับความพิการที่แตกต่างกัน	3.98	1.17	มาก
3. รูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการมีผลต่อการใช้งานระยะเวลาความพิการที่แตกต่างกัน	4.08	1.01	มาก
4. รูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการมีผลต่อการทำกิจกรรมประจำวันภายในบ้าน เช่น การรับประทานอาหาร การขับถ่าย การแต่งตัว การทำงานบ้าน การทำอาหาร เป็นต้น	3.90	1.08	มาก
5. รูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการมีผลต่อการประกอบอาชีพ	3.95	1.17	มาก
6. รูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการมีผลต่อความคล่องตัวในการประกอบกิจวัตรประจำวัน	3.99	1.12	มาก
7. รูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการมีผลต่อภาวะแทรกซ้อนกับลักษณะความพิการ	3.74	1.19	มาก
8. รูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการมีผลต่อภาวะแทรกซ้อนกับระดับความพิการ	3.72	1.21	มาก
9. รูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการมีผลต่อภาวะแทรกซ้อนกับผู้ใช้งานที่มีความแตกต่างทางเพศของคนพิการ เช่น เพศชาย เพศหญิง	3.55	1.29	มาก
10. รูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการมีผลต่อภาวะแทรกซ้อนกับระยะเวลาความพิการ ตลอดจนอายุและประสบการณ์การทำงานของคนพิการ	3.88	1.10	มาก

(ต่อ)

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประสิทธิภาพรูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
11. รูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการมีผลต่อการใช้งานของคนพิการที่มีอายุและประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน	3.80	1.12	มาก
12. รูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการมีผลต่อการเข้าถึงสภาพแวดล้อมภายในที่อยู่อาศัย	3.83	1.13	มาก
13. รูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการมีผลต่อการเข้าถึงสภาพแวดล้อมภายนอกที่อยู่อาศัย เช่น พื้นที่รอบ ๆ ที่อยู่อาศัย	3.82	1.26	มาก
14. รูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการมีผลต่อการเข้าถึงสภาพแวดล้อมในพื้นที่ปฏิบัติงาน เช่น สวน ไร่ นา พื้นที่ปศุสัตว์	3.85	1.25	มาก
15. รูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการมีผลต่อการเข้าถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนในสังคม	3.80	1.05	มาก
16. รูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการมีผลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคม ประเพณี และเข้าถึงวัฒนธรรมในชุมชน	3.93	1.11	มาก
ค่าเฉลี่ย	3.86	0.72	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับประสิทธิภาพรูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีปัจจัยอยู่ในระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้ดังนี้ ปัจจัยด้านรูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการมีผลต่อการใช้งานในระดับความพิการที่แตกต่างกัน ($\bar{X} = 4.08$) ถัดมาเป็นปัจจัยด้านรูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการมีผลต่อความคล่องตัวในการประกอบกิจวัตรประจำวัน ($\bar{X} = 3.99$) รูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการมีผลต่อการใช้งานของคนพิการที่มีลักษณะความพิการที่แตกต่างกันและ ปัจจัยด้านรูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการมี

ผลต่อการใช้งานในระดับความพิการที่แตกต่างกัน ($\bar{X} = 3.98$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลทำให้มี

คนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวมีคุณภาพชีวิตที่ดี			
คุณภาพชีวิตในการใช้อุปกรณ์เครื่องช่วย คนพิการเฉพาะบุคคลทำให้มีคุณภาพชีวิตทาง ร่างกายและการเคลื่อนไหวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	$\bar{X}$	S.D.	การ แปล ผล
1. ด้านอิสระในการใช้ชีวิต	4.05	0.97	มาก
2. ด้านการมีอาชีพ	3.80	0.99	มาก
3. ด้านความสุข	3.89	1.01	มาก
ค่าเฉลี่ย	3.91	0.57	มาก

ตารางที่ 3 พบว่าระดับคุณภาพชีวิตในการใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลทำให้มีคุณภาพชีวิตทางร่างกายและการเคลื่อนไหวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกปัจจัยอยู่ในระดับมากทุกปัจจัยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้ดังนี้ ปัจจัยด้านอิสระในการใช้ชีวิต ($\bar{X} = 4.05$) ปัจจัยด้านความสุข ($\bar{X} = 3.89$) และปัจจัยด้านการมีอาชีพ ($\bar{X} = 3.80$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยด้านบุคคลที่ใช้งาน

อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และปัจจัยด้านรูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม

ตัวแปร	Regression Coefficient					
	B	beta	B	beta	R ²	R ² Change
ปัจจัยด้านบุคคล (X ₁)	-.171	-.239	-.171	-.239	.769	.768
ปัจจัยด้านกิจกรรม (X ₂)	-.093	-.088	.093	.088	.792	.791

(ต่อ)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวแปร	Regression Coefficient					
	B	beta	B	beta	R ²	R ² Change
ปัจจัยด้านเทคโนโลยีอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการ (X ₃)	.259	.332	.256	.332	.828	.826
ปัจจัยปัจจัยสภาพแวดล้อม (X ₄)	.087	.134	.087	.134	.831	.829
ปัจจัยรูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวก (X ₅)	.490	.612	.490	.612	.837	.835
ค่าคงที่ (Constant)	1.081				1.081	
Multiple R	.915 ^a				.912 ^a	
R ²	.837				.831	
Adjusted R ²	.835				.829	
F	385.04				462.231	

จากตารางที่ 4 พบว่า ตัวแปรปัจจัย ด้านบุคคล ด้านกิจกรรม ด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านสภาพแวดล้อม และรูปแบบการใช้งานอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีผลต่อประสิทธิภาพในคุณภาพชีวิตคนพิการ ประกอบด้วย อิสระในการใช้ชีวิต ด้านการมีอาชีพ ด้านความสุข และด้านสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนพิการโดยรวม ซึ่งสามารถอธิบายตัวแปรตามในภาพรวม มีค่า R² = .837 และมีค่า F = 462.231 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 เมื่อพิจารณาตัวแปรย่อย พบว่าทุกเป็นตัวแปรที่ดีที่สุดที่สามารถเขียนสมการทำนายจากการวิเคราะห์

ถดถอยพหุเกี่ยวกับรูปแบบคุณภาพชีวิตของคนพิการ กรณีศึกษา อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีตัวแปรที่สำคัญที่เข้าสู่สมการ 3 ตัวแปร โดยสามารถเขียนสมการได้ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังต่อไปนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $Y =$

$$1.081 + .490X_5 + .256X_3 + .093X_2 + .087X_4 + -.171X_1$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $Z_r =$

$$.612X_5 + .332X_3 + .088X_2 + .134X_4 + -.239X_1$$

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านบุคคลที่ใช้งานอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และปัจจัยด้านอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลทำให้มีคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ตัวแปร	Regression Coefficient					
	B	Beta	B	beta	R ²	R ² Change
ปัจจัยด้านบุคคล (X_1)	.096	.115	.094	.113	.830	.830
ปัจจัยด้านกิจกรรม (X_2)	.025	.020	-	-	.891	0.61
ปัจจัยด้านเทคโนโลยีอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการ (X_3)	.320	.352	.319	.352	.913	.022
ปัจจัยปัจจัยสภาพแวดล้อม (X_4)	.209	.273	.202	.265	.920	.007

(ต่อ)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวแปร	Regression Coefficient					
	B	Beta	B	beta	R ²	R ² Change
ปัจจัยรูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวก (X_5)	.297	.318	.312	.334	-	-
ค่าคงที่ (Constant)	.426				.488	
Multiple R	.959 ^a				.959	
R ²	.920				.920	
Adjusted R ²	.919				.919	
F	865.228				1079.962	

จากตารางที่ 5 พบว่า ปัจจัยด้านบุคคล ด้านกิจกรรมด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านสภาพแวดล้อม และรูปแบบการใช้งานอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีผลต่อประสิทธิภาพในคุณภาพชีวิตคนพิการ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนพิการด้านอิสระในการใช้ชีวิต ซึ่งสามารถอธิบายตัวแปรตามในภาพรวม มีค่า $R^2 = .920$ และมีค่า $F = 1079.962$ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 สามารถเขียนสมการทำนายจากการวิเคราะห์ถดถอยพหุเกี่ยวกับรูปแบบคุณภาพชีวิตของคนพิการกรณีศึกษา อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีตัวแปรที่สำคัญที่เข้าสู่สมการ 4 ตัวแปร โดยสามารถเขียนสมการได้ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังต่อไปนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $Y =$

$$.426 + .320X_3 + .297X_5 + .209X_4 + .096X_1 + -.025X_2$$

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน } Z_r = .352X_3 + .334X_5 + .265X_4 + .113X_1$$

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ ปัจจัยประกอบด้วย ด้านบุคคล ด้านกิจกรรม ด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านสภาพแวดล้อม และรูปแบบการใช้งานอุปกรณ์ เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการ ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกาย และการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีผลต่อประสิทธิภาพในคุณภาพชีวิตคนพิการ ด้านการมีอาชีพ

ตัวแปร	Regression Coefficient					
	B	Beta	B	beta	R ²	R ² Change
ปัจจัยด้านบุคคล (X ₁)	-.126	-.153	-.120	-.145	.170	0.14
ปัจจัยด้านกิจกรรม (X ₂)	.251	.204	.251	.204	.155	0.27
ปัจจัยด้านเทคโนโลยีอุปกรณ์ เครื่องช่วยคนพิการ (X ₃)	.040	.044				
ปัจจัยปัจจัย สภาพแวดล้อม (X ₄)	.127	.168	.134	.178	.188	0.11
ปัจจัยรูปแบบ อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวก (X ₅)	.193	.208	.216	.233	.128	.128
ค่าคงที่ (Constant)	2.012		2.012			
Multiple R	.426		.426			
R ²	.182		.181			
Adjusted R ²	.171		.172			
F	16.646		55.813			

จากตารางที่ 6 พบว่า ปัจจัย ประกอบด้วย ด้านบุคคล ด้านกิจกรรม ด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านสภาพแวดล้อม และรูปแบบการใช้งานอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการ ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีผลต่อประสิทธิภาพในคุณภาพชีวิตคนพิการ ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนพิการด้านการมีอาชีพ ซึ่งสามารถอธิบายตัวแปรตามในภาพรวม มีค่า R² = .182 และมีค่า F = 55.813 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถเขียนสมการทำนายจากการวิเคราะห์ถดถอยพหุเกี่ยวกับรูปแบบคุณภาพชีวิตของคนพิการ กรณีศึกษา อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการ ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีตัวแปรที่สำคัญที่เข้าสู่สมการ 4 ตัวแปร โดยสามารถเขียนสมการได้ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังต่อไปนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ Y =

$$.2.012 + .251X_2 + .193X_3 + .127X_4 + .040X_5 + -.126X_1$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน Zr =

$$.251X_2 + .216X_3 + .134X_4 + .120X_1$$

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ ปัจจัย ประกอบด้วย ด้านบุคคล ด้านกิจกรรม ด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านสภาพแวดล้อม และรูปแบบการใช้งานอุปกรณ์ เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการ ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกาย และการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีผลต่อประสิทธิภาพในคุณภาพชีวิตคนพิการ ด้านความสุข

ตัวแปร	Regression Coefficient					
	B	Beta	B	beta	R ²	R ² Change
ปัจจัยด้านบุคคล (X ₁)	-.483	-.477	-.483	-.477	.762	.099
ปัจจัยด้านกิจกรรม (X ₂)	.004	.003	-	-	-	-

(ต่อ)

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ตัวแปร	Regression Coefficient					
	B	Beta	B	beta	R ²	R ² Change
ปัจจัยด้านเทคโนโลยีอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการ (X ₂)	.416	.378	.416	.378	.795	.034
ปัจจัยปัจจัยสภาพแวดล้อม (X ₄)	-	-	-	-	.797	.002
ปัจจัยรูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวก (X ₅)	.981	.865	.983	.868	.644	.664
ค่าคงที่ (Constant)	.805		.816			
Multiple R	.894		.894			
R ²	.799		.799			
Adjusted R ²	.797		.797			
F	298.743		4.376			

จากตารางที่ 7 พบว่า ปัจจัย ประกอบด้วย ด้านบุคคล ด้านกิจกรรม ด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านสภาพแวดล้อม และรูปแบบการใช้งานอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีผลต่อประสิทธิภาพในคุณภาพชีวิตคนพิการ ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนพิการด้านความสุข สามารถอธิบายตัวแปรตามในภาพรวม มีค่า R² = .799 และมีค่า F = 4.376 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถเขียนสมการทำนายจากการวิเคราะห์ถดถอยพหุเกี่ยวกับรูปแบบคุณภาพชีวิตของคนพิการ กรณีศึกษาอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีตัวแปรที่สำคัญ

ที่เข้าสู่สมการ 4 ตัวแปร โดยสามารถเขียนสมการได้ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังต่อไปนี้

$$\begin{aligned} \text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ } Y &= \\ &.805 + .981X_5 + .416X_3 + .004X_2 + -.073X_4 + -.483X_1 \\ \text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน } Zr &= \\ &.981X_5 + .416X_3 + -.075X_4 + -.483X_1 \end{aligned}$$

สรุปอภิปรายผล

ผลการศึกษา รูปแบบคุณภาพชีวิตของคนพิการ กรณีศึกษาอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถอภิปรายผลตามสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ระดับประสิทธิภาพปัจจัยการใช้งานอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) ทั้งนี้ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตัวแปรปัจจัยที่มีผลต่อความสัมพันธ์ปัจจัยด้านบุคคลที่ใช้งานอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตัวแปรปัจจัยที่มีผลต่อความสัมพันธ์ปัจจัยด้านบุคคลที่ใช้งานอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม จำนวน 3 ปัจจัย พบว่าตัวแปรปัจจัยด้านบุคคลที่ใช้งานอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีผลต่อปัจจัยด้านรูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการที่มีผลต่อการใช้งานในระดับความพิการที่แตกต่างกัน

ปัจจัยด้านรูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการมีผลต่อการใช้งานในคนพิการที่มีลักษณะความพิการที่แตกต่างกัน และปัจจัยด้านรูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการมีผลต่อการใช้งานระยะเวลาความพิการที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านบุคคลที่ใช้งานอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 Devitt, Chau & Jutai (2003) ได้ประเมินประสิทธิภาพของอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคล ได้มีการกล่าวอ้างอย่างกว้างขวางว่าอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของคนพิการเป็นอย่างมาก โดยสอดคล้องกับการศึกษาของ Edyburn, Smith, Schwanke & Fonner (1995) ที่พบว่า หลักการฟื้นฟูผู้ป่วยที่มีภาวะทุพพลภาพหรือคนพิการทางการเคลื่อนไหวให้สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้อุปกรณ์ช่วยเหลือในขณะนั้นได้เพิ่มขึ้น หรือให้มีความสามารถคงไว้ได้นาน คือ การลดอาการหรือความเจ็บปวด การชดเชยอาการหรือความเจ็บปวด การออกแบบกิจกรรมหรือการทำงานใหม่ การออกแบบสภาพแวดล้อมใหม่ การใช้คนช่วยเหลือ และการนำเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกและงานบริการที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วย ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ช่วยยืนยันตามแนวคิดองค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 2021) และแนวคิดของ The Human Activity Assistive Technology Model หรือ HAAT Model ที่ต้องคำนึงถึงความสามารถในการทำกิจกรรมของคนพิการนั้น ต้องพิจารณาองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ คน (Human) บริบท (Context) กิจกรรม (Activity) และ เทคโนโลยี อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการ (Assistive Technology) ให้มีความสำคัญกับการประเมินและให้บริการอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลที่ออกแบบให้เหมาะสมสำหรับสภาพร่างกายและสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัยของคนพิการเป็น โดยพบว่าแบบของอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคล ที่มีผลต่อการตอบสนองในชีวิตประจำวันของคนพิการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ส่วนประกอบของอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลที่ยังไม่ตอบสนองต่อการใช้งานในชีวิตประจำวันของคนพิการมากที่สุด จะเห็นได้ว่าอุปกรณ์

เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลส่วนใหญ่ที่มีปัญหาที่เกิดจากสภาพสิ่งแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยซึ่งเป็นคนพิการที่มีอาชีพเกษตรกรรมที่จะต้องใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลเพื่อทำงานเป็นเวลานาน และใช้พื้นที่ที่มีพื้นผิวแตกต่างกัน และอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลที่มีความเหมาะสมจะสามารถทำให้ตัวคนพิการสามารถพึ่งพาตนเองได้โดยความพึงพอใจต่อการใช้งาน โดยรวมพบว่าอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลมีผลต่อการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันภายในและภายนอกบ้าน

สมมติฐานที่ 2 ระดับประสิทธิภาพรูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยพบว่าระดับประสิทธิภาพรูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.86$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การพิจารณาจัดหาหรือคัดเลือกอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลสำหรับคนพิการทางการเคลื่อนไหว ควรที่จะให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันด้วย ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สูงสุดกับตัวคนพิการเอง สอดคล้องกับแนวคิด แนวคิดเกี่ยวกับรถนั่งคนพิการที่เหมาะสม (An appropriate wheelchair) องค์การอนามัยโลก ซึ่งรถนั่งคนพิการ (Wheelchair) หมายถึง อุปกรณ์เครื่องช่วยในการเคลื่อนที่ไปมาในท่ามกลางสำหรับบุคคลที่มีความยากลำบากในการเดินหรือการเคลื่อนที่ (WHO, 2008) โดยรถนั่งคนพิการที่เหมาะสม องค์การอนามัยโลก ซึ่งรถนั่งคนพิการ ให้คำจำกัดความคำว่า รถนั่งคนพิการที่เหมาะสม ว่าหมายถึง รถนั่งคนพิการที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ 1.ตรงกับความต้องการและสภาพแวดล้อมของผู้ใช้ 2) มีขนาดและการรองรับร่างกายเหมาะสมกับผู้ใช้ 3) มีความปลอดภัยและคงทน 3) สามารถจัดหาได้ภายในประเทศ และ 4)สามารถบำรุงรักษาและซ่อมแซมได้ในราคาที่ต่ำไม่สูงเกินไป (WHO, 2008, อ้างอิงใน ศูนย์สิทธิมนุษยชนเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางกายและสุขภาพแห่งชาติ, 2553) และสอดคล้องกับ แนวคิดที่ใช้ในการทำวิจัยนี้คือ The Human Activity Assistive Technology Model

(HAAT) โดย Cook and Hussey (2002, อ้างถึงใน Teaching AT, 2005) ได้อธิบายแนวคิดโมเดลนี้พัฒนาขึ้นเพื่อวิเคราะห์ความซับซ้อนของบุคคล (ผู้พิการ) ในการทำกิจกรรมและการนำเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกมาใช้ภายใต้บริบทนั้น ๆ ซึ่งพัฒนามาจาก The Human Performance Model (Bailey, 1980) เป็นแนวคิดที่วิศวกรและนักจิตวิทยานิยมใช้ในการออกแบบและมีความเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี โดยองค์ประกอบของ HAAT Model ประกอบด้วย บุคคล (Human) กิจกรรม (Activity) และเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก (Assistive Technology) เมื่อคนพิการต้องทำกิจกรรมภายใต้บริบทหนึ่งอาจจะต้องใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกมาช่วยในการทำกิจกรรม สำหรับแนวคิด HATT นี้เริ่มพิจารณาจากกิจกรรมที่ผู้พิการต้องทำ จากนั้นจึงตัดสินใจพิจารณาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ผู้พิการสามารถนำมาใช้เพื่อให้ทำกิจกรรมได้เป็นผลสำเร็จภายใต้บริบทนั้น ๆ โดยที่ทั้งกิจกรรมและบริบทจะมีอิทธิพลต่อทักษะของบุคคลที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำกิจกรรม ซึ่งในระบบรวมทั้งหมดก็จะมีแต่ละองค์ประกอบที่ทำหน้าที่ในบทบาทต่าง ๆ ซึ่งความจำเป็นในการใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลของคนพิการทางการเคลื่อนไหว มีความสามารถในการใช้งานดีขึ้น หรือลดลงจะมีผลโดยตรงต่อปัจจัยโดยรวมเช่น ภาวะและระดับความพิการ หรือพัฒนาการยอมรับตัวเอง และปรับตัวการเจ็บป่วยที่ดีขึ้น พื้นฐานหรือทักษะการใช้ใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคล แบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลที่ได้รับ และสภาพแวดล้อมที่ใช้งานในชีวิตประจำวัน การประเมินและการติดตามผลอย่างต่อเนื่องจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นในงานบริการฟื้นฟูสมรรถภาพและการให้บริการอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการ ที่ให้เกิดความเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้งานในชีวิตประจำวันของคนพิการ การให้คำแนะนำเกี่ยวกับคุณสมบัติทั่วไปของอุปกรณ์ การประเมินทักษะและความต้องการ การคัดเลือกจัดหา และฝึกทดลองใช้ ที่จำเป็นและมีความสำคัญต่อคนพิการที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นและทุกคนต้องกลับเข้าสู่สังคมและสภาพความเป็นจริง

ซึ่งการให้บริการอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลที่เหมาะสมกับความต้องการที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวันจะเห็นว่า

อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลเป็นอุปกรณ์เครื่องช่วยที่มีความสำคัญที่ช่วยในการเคลื่อนที่ ที่มาช่วยทดแทนการเดินของคนพิการ โดยการประเมินประสิทธิภาพของอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลจะเห็นได้ว่าการประเมินโดยเน้นพื้นฐานของประเด็นหลัก ๆ คือ การรองรับร่างกาย (Support) ที่ต้องคำนึงถึงสรีระทางร่างกายที่มีความแตกต่างกัน และรวมถึงด้านความปลอดภัย (Safety) การนั่งบนรถนั่งแล้วต้องมีความปลอดภัย ไม่เสี่ยงต่อการตกจากรถนั่ง ต้องมีการทรงตัวที่ดี มีความมั่นคง โครงสร้างมีความแข็งแรงเหมาะสมกับรูปร่างและความสามารถในการทรงตัว (Sitting balance) ของผู้ใช้ และสุดท้าย คือ ความรู้สึกสบาย (Comfort) เป็นสิ่งสำคัญที่ควรพิจารณาในการเลือกอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลโดยให้ผู้ใช้รถมีโอกาสนั่งบนรถนั่งก่อนตัดสินใจเลือก เพื่อพิจารณาความเหมาะสมกับผู้ใช้ อย่างไรก็ตาม กรณีที่ผู้ป่วย/คนพิการรายนั้นมีความบกพร่องด้านการรับรู้และความเข้าใจ (Cognition) หรือมีความบกพร่องด้านการรับรู้ความรู้สึก (Sensation) อาจไม่สามารถบอกถึงความรู้สึกสบายขณะนั่งบนรถนั่งได้ ผู้ให้บริการอาจใช้วิธีการสังเกตสีหน้า ท่าทางของผู้ป่วย/คนพิการขณะอยู่บนอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลว่ามีท่าทางผ่อนคลายหรือไม่ หากพิจารณาจากคุณลักษณะและส่วนประกอบของอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคล มีหลักในการพิจารณาเลือกอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลให้มีความเหมาะสมกับผู้ป่วย/คนพิการแต่ละราย โดยพิจารณาจากส่วนประกอบหลักจะเป็นการส่งเสริมให้คนพิการสามารถเคลื่อนที่ไปไหนมาไหนได้ มีสุขภาวะที่ดี และสามารถมีส่วนร่วมในชุมชนได้อย่างเต็มที่ เพื่อเป็นการส่งเสริมศักยภาพของผู้ใช้ให้สามารถเคลื่อนที่อย่างอิสระ จะเป็นการลดการพึ่งพาคนรอบข้าง เพิ่มความรู้สึกที่ดีต่อภาพลักษณ์ตนเองของคนพิการ ตลอดจนช่วยเพิ่มความภาคภูมิใจและความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองแก่คนพิการเมื่อสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้โดยเกิดประโยชน์เพื่อช่วยให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้อย่างอิสระ

สมมติฐานที่ 3 ระดับคุณภาพชีวิตในการใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลทำให้มีคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหว ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยพบว่า

ระดับคุณภาพชีวิตในการใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคล ทำให้มีคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งนี้อาจเป็นเพราะ ตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ของระดับคุณภาพชีวิตในการใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลทำให้มีคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปัจจัยด้านอิสระในการใช้ชีวิตประจำวันโดยใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการที่ท่่านใช้ในปัจจุบัน ปัจจัยด้านการเข้าถึงและเข้าถึงบริการกับครอบครัวได้โดยใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการที่ท่่านใช้ในปัจจุบัน ปัจจัยด้านความสุขในชีวิตกับอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการที่ท่่านใช้ในปัจจุบัน มีความสัมพันธ์ของ ปัจจัยด้านรูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bergstrom & Samuelsson (2006) ได้สรุปผลการศึกษาของพวกเขว่าความสะดวกในการใช้และความรู้สึกสบายเป็นประเด็นที่สำคัญที่สุดที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจต่ออุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลของผู้ใช้ จากประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ จะเห็นว่าอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลเป็นอุปกรณ์เครื่องช่วยในการเคลื่อนที่ที่มาช่วยทดแทนการเดินของคนพิการ การประเมินประสิทธิผลของอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลจึงควรพิจารณาถึงผลกระทบต่องานความสามารถในการทำกิจกรรมและการมีส่วนร่วมในชุมชนหรือสังคมของผู้ใช้ รวมถึงระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ต่ออุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลนั้นด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัย Chan and Chan (2007) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจ การเข้าร่วมในชุมชน และคุณภาพชีวิตของคนพิการอัมพาตจากการบาดเจ็บที่ไขสันหลังที่ใช้ใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคล พบว่า ระดับความพึงพอใจต่ออุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลและการมีส่วนร่วมทางสังคมและสิ่งแวดล้อมทางสังคมมีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตของคนพิการ และในการศึกษาของ Chaves, Boninger, Cooper, Fitzgerald, Gray and Cooper (2004) ได้เน้นย้ำว่ารูปแบบของอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อข้อจำกัดด้านการมีส่วนร่วมในสังคมมากกว่าความบกพร่องทางร่างกายและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (ผาสุก มุททเมธา,

2535) ได้กล่าวไว้ว่าชีวิตที่มีคุณภาพ เป็นชีวิตที่สามารถสนองตอบความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับอัตภาพ อยู่ในกรอบและระเบียบแบบแผน วัฒนธรรมที่อิงตามมาตรฐานที่ยอมรับของสังคม พร้อมทั้งสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับสังคมที่เปลี่ยนแปลง ชีวิตจะมีคุณภาพได้ต้องอาศัยสถาบันต่าง ๆ ของสังคม ร่วมกันทำหน้าที่ตามบทบาท ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดด้านคุณภาพชีวิต (Quality of Life) (Guidelines on the provision of manual wheelchairs in less resourced setting) ขององค์การอนามัยโลก (WHO, 2008) ได้ให้ความสำคัญกับการดำรงชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีมีความสุขของคนพิการ มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประโยชน์ให้กับตนเอง สังคมและประเทศชาติด้วย คุณภาพชีวิตเป็นเครื่องชี้วัดความเจริญก้าวหน้าของมิติทางด้านประชากร สังคม สุขภาพ จิตวิญญาณ สิ่งแวดล้อม และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเป็อยู่ที่ดีของมนุษย์ เป็นเป้าหมายที่สำคัญของการพัฒนาประชากรของประเทศต่าง ๆ ในปัจจุบัน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หรือการพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาให้มีคุณภาพตั้งแต่การปฏิสนธิจนถึงวันตาย เพราะมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งของการพัฒนาทั้งปวง ซึ่งจะทำให้โลกได้พัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม และเจริญยิ่งขึ้นไปเพื่อความสงบสุขและเกิดสันติในโลกของเรา ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตจึงมีการพัฒนาหลายด้าน เช่น ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมือง การมีคุณธรรม จริยธรรม การมีระเบียบวินัย การมีสุขภาพดี

สมมติฐานที่ 4 ปัจจัย ประกอบด้วย ด้านบุคคล ด้านกิจกรรม ด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านสภาพแวดล้อม และรูปแบบการใช้งานอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีผลต่อประสิทธิภาพในคุณภาพชีวิตคนพิการ ประกอบด้วย อิสระในการใช้ชีวิต ด้านการมีอาชีพ ด้านความสุข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 พบว่า

1. ปัจจัยการใช้งานอุปกรณ์ ด้าน บุคคล มีผลต่อประสิทธิภาพในคุณภาพชีวิตคนพิการ ประกอบด้วย อิสระในการใช้ชีวิต

ด้านการมีอาชีพ ด้านความสุข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ปัจจุบันมีการให้บริการอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการที่ยังไม่สอดคล้องกับบริบทกับสภาพความพิการและอาชีพของคนพิการ การทำเกษตรกรรมของคนพิการมีข้อจำกัดในเรื่อง พื้นที่ โรงเรือน และอุปกรณ์ การจะทำเกษตรของคนพิการต้องศึกษาว่าระดับความพิการ และงานเกษตรที่จะทำนั้นผู้พิการสามารถทำได้เฉพาะบุคคล คนพิการมีข้อจำกัดเยอะในเรื่องดังกล่าวข้างต้น ดังนั้นอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและเครื่องมือการเกษตรในรูปแบบต่าง ๆ จึงควรมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับการใช้งานของแต่ละบุคคล โดยภาครัฐควรใส่ใจงานด้านคนพิการที่ใช้กายอุปกรณ์มากกว่านี้ นอกจากนี้การศึกษาด้านการพัฒนาอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการไม่ควรอยู่แค่ในตำรา แต่ควรให้หน่วยงานที่ทำการศึกษาวิจัยนำมาปฏิบัติจริงแบบถ่วงน้ำหนัก ซึ่งคนพิการส่วนใหญ่ที่ภาครัฐยังเข้าไปไม่ถึงยังไม่เรื่องกายอุปกรณ์ที่มีราคาสูงคนพิการส่วนใหญ่เข้าไปไม่ถึงและหน่วยงานภาครัฐก็ยังเข้าไปไม่ถึงกับกายอุปกรณ์และงบการชอขายอุปกรณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chaves และคณะ (2004) ได้เน้นย้ำว่ารูปแบบของรถนั่งคนพิการเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อข้อจำกัดด้านการมีส่วนร่วมในสังคมมากกว่าความบกพร่องทางร่างกายและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และในการศึกษาของ Devitt R., Chau B. and Jutai J., (2003), Winkler SLH., et al. (2008) ได้พิจารณาด้านการประเมินประสิทธิผลของรถนั่งคนพิการ ได้มีการกล่าวอ้างอย่างกว้างขวางว่ารถนั่งคนพิการมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของคนพิการเป็นอย่างมาก

2. ปัจจัยการใช้งานอุปกรณ์ ด้านกิจกรรม มีผลต่อประสิทธิภาพในคุณภาพชีวิตคนพิการ ประกอบด้วย อีสระในการใช้ชีวิต ด้านการมีอาชีพ ด้านความสุข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มีการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุน ให้คนพิการมีกิจกรรมประจำวันและทำงานด้านการเกษตรน้อยมาก ดังนั้นจึงควรส่งเสริมสนับสนุนให้ความรู้การใช้ชีวิตความรู้ทางการเกษตร รวมไปถึงวัสดุอุปกรณ์ในการใช้ชีวิตประจำวันและการส่งเสริมการประกอบอาชีพเกษตรในกลุ่มของคนพิการเพื่อการดำรงชีวิต และพัฒนาอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกให้สอดคล้องกับกิจกรรมของคนพิการทั้งในด้านกิจวัตรประจำวันและกิจกรรมด้านการประกอบ

อาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ Bergstrom AL. และ Samuelsson K. (2006) ได้สรุปผลการศึกษาของพวกเขาว่าความสะดวกในการใช้และความรู้สึกสบายเป็นประเด็นที่สำคัญที่สุดที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจต่อรถนั่งคนพิการของผู้ใช้ จากประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ จะเห็นว่ารถนั่งคนพิการเป็นอุปกรณ์เครื่องช่วยในการเคลื่อนที่ที่มาช่วยทดแทนการเดินของคนพิการ การประเมินประสิทธิผลของรถนั่งคนพิการจึงควรพิจารณาถึงผลกระทบต่อทักษะความสามารถในการทำกิจกรรมและการมีส่วนร่วมในชุมชนหรือสังคมของผู้ใช้ รวมถึงระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ต่อรถนั่งคนพิการนั้นด้วย และ(Oklahoma & Olmstead, 2004) กล่าวว่า การให้บริการทางเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก มีประโยชน์แก่ผู้ป่วยหรือคนพิการ คือ ช่วยเพิ่มพูนหรือคงไว้ซึ่งความสามารถในการทำกิจกรรมสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ช่วยเสริมหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ช่วยขยายทักษะความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างอิสระ ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับคนพิการ ช่วยป้องกันการสูญเสียหรือความพิการที่จะตามมา และช่วยลดหรือขจัดความจำเป็นในการดูแลจากผู้อื่น นอกจากนี้ยังช่วยกระตุ้นให้เกิดการกลับเข้าไปทำงานไปโรงเรียน หรือมีชีวิตเหมือนก่อนหน้านั้น สามารถเข้าถึงสิ่งต่าง ๆ และมีส่วนร่วมได้อย่างสมบูรณ์ที่สุด ทำให้สามารถทำกิจวัตรประจำวันและดำรงชีวิตด้วยตนเองได้อย่างอิสระและอยู่ร่วมกับคนทั่วไปในสังคมได้อย่างมีความสุข

3. ปัจจัยการใช้งานอุปกรณ์ ด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก มีผลต่อประสิทธิภาพในคุณภาพชีวิตคนพิการ ประกอบด้วย อีสระในการใช้ชีวิต ด้านการมีอาชีพ ด้านความสุข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ซึ่งปัจจุบันพบว่าคนพิการจำนวนมากในประเทศไทยยังเข้าไม่ถึงบริการหรือสวัสดิการประเภทต่าง ๆ ของรัฐ โดยเฉพาะการไม่ได้รับอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการทั้ง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ ถึงแม้ระบบประกันสุขภาพของไทยจะระบุหลักการการบริหารจัดการและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่ครอบคลุมประเด็นความพิการและการฟื้นฟูสมรรถภาพ รวมถึงการสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการแล้วก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติแล้ว การให้สิทธิประโยชน์ การบริหารจัดการและกลไกการจ่ายค่าบริการตามสิทธิยังมีความแตกต่างกัน ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำหรือความไม่เท่าเทียมกัน ผลเสียจากการ

บริหารจัดการอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการที่ขาดประสิทธิภาพ คนพิการจำนวนมากมีความจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์เสริมเพื่อช่วยให้สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นปกติและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยเรื่อง (การทบทวนชุดสิทธิประโยชน์และการเข้าถึงบริการอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการ 2558) พบว่าอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกของคนพิการ และอุปกรณ์เสริมต่าง ๆ มีความหลากหลายในด้านประสิทธิภาพ คุณภาพ และราคา นอกจากจะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสม กับประเภทและลักษณะของความพิการแล้วยังควรพิจารณาความแตกต่างทางกายภาพ ของผู้ใช้เฉพาะรายในประเทศไทยมีหลายหน่วยงานในภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรประชาสังคมที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการ อย่างไรก็ตาม การสนับสนุนอุปกรณ์เหล่านี้ขาดการบริหารจัดการที่ดี ส่งผลให้เกิดความสูญเสียทาง เศรษฐกิจคิดเป็นมูลค่ามหาศาลกว่า 4 พันล้านบาทต่อปี และสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ วิรงรอง ยศะสินธุ (2545) ได้ทำการสำรวจการได้รับบริการด้านรถนั่งของคนพิการอัมพาตครึ่งท่อนล่าง ณ สถาบันฟื้นฟูอาชีพคนพิการ พบว่าคนพิการส่วนใหญ่ได้รับการตรวจประเมินจากนักวิชาชีพในระดับหนึ่งแต่ยังไม่ครอบคลุมในทุกเรื่องที่จำเป็น หลังการตรวจประเมินยังขาดการจัดบริการดูแลและติดตามผลที่จำเป็นซึ่งคนพิการควรได้รับ เช่น ขาดโอกาสการเลือกประเภทรถ ขาดการปรับรถและอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับสภาพร่างกายและการใช้งาน ขาดการฝึกใช้รถ มีปัญหาเรื่องบริการซ่อมและการดูแลรักษา รวมทั้งบริการให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้รถและเรื่องสิทธิหน้าที่ของคนพิการ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่ารถนั่งที่ได้รับมาไม่เหมาะสมกับสภาพร่างกายและการใช้งาน หลังใช้ยังเกิดอุบัติเหตุ และปัญหาสุขภาพติดตามมาอีกด้วย

4. ปัจจัยการใช้งานอุปกรณ์ ด้านอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวก มีผลต่อประสิทธิภาพในคุณภาพชีวิตคนพิการ ประกอบด้วย อิสระในการใช้ชีวิต ด้านการมีอาชีพ ด้านความสุข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การใช้งานอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ ซึ่งอาจมาจากข้อจำกัดของสภาวะความพิการ หรือการขาดการอบรมก่อนนำอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกมาใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา

ของ นัตดา ริชีวะ(2551) เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกไปใช้ให้เกิดประโยชน์ของผู้ป่วยภายหลัง โดยเป็นการสำรวจสภาพการได้รับบริการเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้หรือไม่ใช้จากแผนกเวชศาสตร์โรงพยาบาลรามธิบดี และศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ ในช่วงเดือน กรกฎาคมถึงกันยายน พ.ศ. 2550 จำนวน 115 ราย ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานโดยการทำการทดสอบด้วยไคสแควร์พบว่า อายุ ความพึงพอใจกับผลการใช้อุปกรณ์ การฝึกทดลองการใช้อุปกรณ์ ความยากง่ายในการใช้อุปกรณ์ ความรู้สึกขณะใช้ความสวยงาม ขนาด และน้ำหนัก มีความสัมพันธ์กับการนำรถนั่งคนพิการไปใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 นอกจากนี้ยังประสบปัญหาที่คนพิการได้รับอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการไปแล้วไม่ใช้ คือสภาพแวดล้อมทั้งที่บ้าน และสถานที่สาธารณะต่าง ๆ ยังไม่เอื้ออำนวยให้ใช้รถนั่งคนพิการ ตลอดจนรถนั่งคนพิการที่ได้รับมามีความไม่เหมาะสม ทั้ง ขนาด น้ำหนัก และสอดคล้องจากการศึกษาวิจัยของ Scherer Marcia J. and Cushman (1997) พบปัจจัยในด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อการใช้หรือละทิ้งอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป ที่ไม่ได้รับการฝึกทดลองใช้อุปกรณ์ก่อนอย่างเพียงพอ สภาพแวดล้อมเป็นอุปสรรคและขบประมาณในการใช้ปัจจัยด้านตัวบุคคล ทักษะความสามารถในการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไป และความจำเป็นขั้นต่ำในการใช้อุปกรณ์ การเปลี่ยนแปลงกิจกรรมในการทำงาน แรงจูงใจโดยเฉพาะวิถีชีวิตและบุคลิกภาพที่สอดคล้องและเหมาะสมกัน ความคาดหวังของผู้ใช้ การรับรู้ในการควบคุม การรับรู้สภาวะที่เกี่ยวข้องกับการใช้อุปกรณ์ การเห็นคุณค่าในตนเอง ความต้องการที่จะช่วยเหลือตนเองอย่างอิสระ การมุ่งให้ความสนใจกับอุปสรรคต่าง ๆ และการกลัวการใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก

5. ปัจจัยการใช้งานอุปกรณ์ ด้านสภาพแวดล้อม มีผลต่อประสิทธิภาพในคุณภาพชีวิตคนพิการ ประกอบด้วย อิสระในการใช้ชีวิต ด้านการมีอาชีพ ด้านความสุข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการในโรงพยาบาลตามต่างจังหวัด มีข้อจำกัดในการให้บริการอุปกรณ์

เครื่องช่วยคนพิการที่มีลักษณะเฉพาะที่ใช้งานในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน จึงทำให้คนพิการถูกจำกัดประสิทธิภาพโดยปริยาย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาทางวิจัยภาคสนาม (Field trial) ของ McCambridge M. (2007) รถนั่งคนพิการ ที่มีการพัฒนาขึ้น โดยองค์กร Motivation ในปี 2005 (www.motivation.org.uk) เพื่อให้เหมาะสมกับการใช้งานในระยะยาวสำหรับบุคคลที่มีความพิการถาวรและอาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นพื้นขรุขระและสภาพแวดล้อมในชนบท รุ่นนี้ถูกออกแบบมาเพื่อเพิ่มภาพลักษณ์ที่ดีต่อตนเองและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในสังคมของผู้ใช้รถนั่งคนพิการ และ Edyburn, et al. (1995) ที่พบว่าหลักการฟื้นฟูผู้ป่วยที่มีภาวะทุพพลภาพหรือคนพิการทางด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวให้สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้สภาพแวดล้อมในขณะนั้นได้เพิ่มขึ้น หรือให้มีความสามารถคงไว้ได้นาน คือ การลดอาการหรือความเจ็บป่วยการชดเชยอาการหรือความเจ็บป่วย การออกแบบกิจกรรมหรือการทำงานใหม่ การออกแบบสภาพแวดล้อมใหม่ การใช้คนช่วยเหลือและการนำเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกและงานบริการที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วย และการศึกษาวิจัยของ เทอดเกียรติ ฉายจรุง (2554) ได้มีการอภิปรายผลที่น่าสนใจเกี่ยวกับรถนั่งคนพิการ ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ช่วยยืนยันตามแนวคิดองค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 2008) ที่ให้ความสำคัญกับการประเมินและให้บริการรถนั่งคนพิการที่ออกแบบให้เหมาะสมสำหรับสภาพร่างกายและสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัยของคนพิการ โดยพบว่าแบบของรถนั่งคนพิการ ที่มีผลต่อการตอบสนองในชีวิตประจำวันของคนพิการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะตามวัตถุประสงค์ ข้อ 1

1. การให้บริการอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกผู้ให้บริการจะต้องคำนึงถึงลักษณะและข้อจำกัดจากความสามารถ กิจกรรมประจำวันของผู้รับบริการ และการเข้าถึงสภาพแวดล้อมภายนอกที่อยู่อาศัย เช่น พื้นที่รอบ ๆ ที่อยู่อาศัย เช่น สวน ไร่ นา พื้นที่ปลูกสัตว์ เป็นต้น

2. ในการรับอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการนั้นจะต้องได้รับการประเมินอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ตรงกับความต้องการของคนพิการที่สอดคล้องกับความสามารถและงานที่คนพิการทำ

ข้อเสนอแนะตามวัตถุประสงค์ ข้อ 2

1. อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการที่ให้บริการ ควรทำจากวัสดุที่มีความทนทาน มีรูปแบบเหมาะสมกับความสามารถ
2. ควรนำเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เข้ามาช่วยให้คนพิการสามารถประกอบอาชีพทำงานช่วยเหลือตัวเอง โดยมีอุปกรณ์ให้เลือกอุปกรณ์ช่วยในชีวิตประจำวันได้ตามความเหมาะสมกับคนพิการต้องการ

ข้อเสนอแนะตามวัตถุประสงค์ ข้อ 3

1. การให้บริการอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการ ที่สามารถใช้งานเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรม อาทิ วิลแชร์ ควรมีการออกแบบขนาดล้อหน้า-หลังให้มีความเหมาะสมไม่ติดหล่มง่าย เป็นต้น
2. ควรจะมีการปรับ ดัดแปลง หรือสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เกี่ยวกับอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น รถเข็นพ่วงท้ายที่สามารถขับวิลแชร์ขึ้นไปแล้วบังคับพ่วงท้ายได้เลย โดยที่ไม่ต้องลงจากรถวิลแชร์

ข้อเสนอแนะตามวัตถุประสงค์ ข้อ 4

1. ในการรับอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการนั้นจะต้องได้รับการประเมินอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกต้องพิจารณาให้ตรงกับความต้องการของคนพิการที่สอดคล้องกับความสามารถและงานที่คนพิการทำ สามารถทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน มีอาชีพ และมีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ให้พวกเขาสามารถช่วยเหลือตนเองได้มากที่สุด
2. ควรบังคับใช้นโยบายจากส่วนกลางกับทุกหน่วยในบริการระดับปฐมภูมิ ในการพิจารณาเพื่อรับอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการที่เหมาะสมกับ ลักษณะความสามารถ พื้นที่ใช้งานและสภาพแวดล้อมรูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการที่เหมาะสม กับกิจกรรมประจำวันอาชีพของคนพิการ

ข้อเสนอแนะตามวัตถุประสงค์ ข้อ 5

1. ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนและการพัฒนาคุณภาพชีวิตในใช้งานอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการ ที่เป็นรูปธรรม โดยน่านโยบายจากพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 แก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ กำหนดให้องค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการมีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการมากขึ้น

2. ควรจัดให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับการเกษตรหรือเครื่องช่วยต่าง ๆ แก่คนพิการและมีการอัปเดตความรู้ใหม่ ๆ ทุกปี

ข้อเสนอแนะตามวัตถุประสงค์ ข้อ 6

ผลจากในการใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมของคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉพาะบุคคลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ส่งผลต่อรูปแบบคุณภาพชีวิตของคนพิการที่ดีขึ้นหรือแย่ลง ทั้งด้านการมีอาชีพ การมีชีวิตที่อิสระ และการมีความสุขในการดำรงชีวิต ต้องประกอบด้วย การได้รับอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการที่เหมาะสมกับ ลักษณะความพิการ รูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการที่เหมาะสม กับกิจวัตรประจำวันอาชีพของคนพิการ พื้นที่การใช้งานและสภาพแวดล้อมที่คนพิการใช้ชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยต่อยอดในการหารูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลที่เหมาะสมที่สามารถใช้ในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้ โดยนำรูปแบบอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคลที่ต่างกันโดยให้กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ทุกภาคส่วนของประเทศไทยทดสอบการใช้งานจริง

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณหลักสูตร การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เอกสารอ้างอิง

- Hung JW, Wu YH, Wu WC, Leong CP, Lau YC. (2007). Regional survey of assistive devices use by children with physical disabilities in southern Taiwan. *Chang Gung Med J.* 2007;30(4), 354-62.
- World Health Organization. World report on disability. (2011). Geneva: World Health Organization; 2011. xxiii, 325 p. P
- กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ. (2556). พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556. กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ.
- กาญจนา เล็งผล. (2541). ศึกษาสมรรถภาพการเรียนรู้และความต้องการการศึกษาของคนพิการทางการเคลื่อนไหว กรณี อัมพาตครึ่งท่อน (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา งานฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ). มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชนิษฐา เทวินทรภักดี (2540). การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการทางสู่ความสำเร็จของคนพิการ. สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ กรมประชาสงเคราะห์.
- เทอดเกียรติ ฉายจรุง. (2554). ลักษณะรณนึ่งคนพิการ: ปัญหาและความต้องการของคนพิการทางการเคลื่อนไหว (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขางานฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ). มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นัตดา รีชีวะ. (2551). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกไปใช้ให้เกิดประโยชน์ของผู้ป่วยภายหลังจากการฟื้นฟูสภาพจากสถาบันตติยภูมิ (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขางานฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ). มหาวิทยาลัยมหิดล.

- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2549). *สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.
- ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยกระบวนการทางการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ และสื่อส่งเสริมพัฒนาการสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2552.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550. *ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124, ตอนที่ 61 ก (27 กันยายน 2550)*. หน้า 8-24.
- รวมพร ถาวรอนุกิจ. (2538). *แนวทางการฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการในสถานสงเคราะห์ของกรมประชาสงเคราะห์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์)*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิรงรอง ยศะสินธุ์. (2545). *สำรวจการได้รับบริการด้านรถนั่งของคนพิการอัมพาตครึ่งท่อนล่าง ณ สถาบันฟื้นฟูอาชีพคนพิการ (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขางานฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ)*. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศิริพร สุขสงวน. (2545). *ศึกษาความคิดเห็นของคนพิการทางการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับปัญหาการเดินทางในกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขางานฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ)*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. (2555). *สู่ความเป็นธรรมระบบสุขภาพคนพิการ*. HSRI FORUM.
- สำนักงานกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตแห่งชาติกระทรวงการพัฒนาความมั่นคงของมนุษย์. (2556). *รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ โครงการการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550*.
- สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ. (2563). *สถิติข้อมูลคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ จำแนกตามภูมิภาค และเพศ ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2547-วันที่ 1 มกราคม 2563*. สืบค้นจาก <http://nep.go.th/index.php?mod=tmpstat>.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2567). *การสำรวจความพิการ พ.ศ. 2567 (The 2024 Disability Survey)*. กรุงเทพฯ: บริษัทนาเพลส จำกัด.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. *การสำรวจความพิการ พ.ศ. 2566*. สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. (2566). *รายงานประจำปี 2554*. สืบค้นจาก http://www.nhso.go.th/FrontEnd/page-about_result.aspx.